

DIALOGUE 1

<p>Mary</p>	<p>བཏུ་ཤིས་བདེ་ལེགས། ངའི་མིང་མི་རེ་ཡིན། ཁྱོད་མོལ་རེད། བྱིད་རང་གི་མཚན་ལ་ག་རེ་ཞུ་གི་ཡོད་ན།</p>	<p>Hello. My name is Mary. He is Paul. Might I ask your name?</p>
<p>བསྟན་འཛིན་</p>	<p>ང་བསྟན་འཛིན་ཡིན། ང་འདྲིའི་ས་གནས་དོན་གཙོ་བོ་ཁང་གི་ལས་བྱིན་པ་ཡིན། ག་རེ་གསུང་ཡོད་ན།</p>	<p>I am Dën-dzîn. I'm a staffperson for the Office of Tibet in this country. How can I help you? (what do you have to say?)</p>
<p>Mary</p>	<p>ང་གཉེས་ཀྱི་གར་ལ་གུང་གསེང་ལ་འགྲོ་མཁན་ཡིན། ཀྱི་གར་ལ་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་མང་པོ་ཡོད་རེད་ཟེར་གྱི་འདུག ང་གཉེས་ཀྱི་གར་ལ་ཡོད་དུས་བོད་པའི་གཞིས་སྐྱར་ཁ་གསལ་བཟུང་བའི་ས་གནས་ཁག་ཅི་ཡང་ཡོད་མེད་ཟེར་གྱི་འདུག ཡིན་ནའང་བོད་པའི་གཞིས་སྐྱར་ས་ཁག་པར་ག་པར་ཡོད་མེད་དང་ག་འདྲི་སེའགྲོ་དགོས་མེད་ཅེ་ཡང་རྒྱུས་མེད། ང་གཉེས་ལ་གནས་ཚུལ་དོག་ཙམ་གསུང་ཚོགས་གནང་།</p>	<p>We're going to India on vacation. We heard that there are many Tibetan refugees in India. While we are in India, we hope to visit some Tibetan communities (places where Tibetans have settled). But we don't know at all where these communities are or how to get to them. Can you give us some information?</p>
<p>བསྟན་འཛིན་</p>	<p>བྱིད་རང་གཉེས་ཀྱི་གར་ལ་ག་དུས་ཕེབས་ག་ ཀྱི་གར་ལ་སློན་མ་ཕེབས་སྟེང་ངས།</p>	<p>When are you two going to India? Have you been to India before?</p>
<p>Mary</p>	<p>ང་འགྲོ་མ་སྟེང་། ཡིན་ནའང་ཕོལ་འགྲོ་སྟེང་ཡོད་རེད།</p>	<p>I haven't been there (myself), but Paul has.</p>

<p>Paul</p>	<p>ང་ཐིང་ས་མ་གཅིག་འགྲོ་མྱོང་། ཡིན་ནའི་དེ་དུས་ དུས་ཚོད་མང་པོ་མེད་ཅང་སྤྱི་ལའི་ཉེ་འཁོར་མ་ གཏོགས་ས་ཆ་གཞན་དག་ལ་ཕྱིན་མེད། དེ་འདྲ་ སོང་ཅང་ངར་རྒྱ་གར་ཡག་པོ་རྒྱས་མེད།།</p>	<p>I have been once. But at that time, since I didn't have much time, (except for the area around Delhi, I didn't go other places) I only went to the area around Delhi. Hence I don't know India that well.</p>
<p>བསྟན་འཛིན་</p>	<p>རྒྱ་གར་ནང་ལ་བོད་པའི་གཞིས་སྐྱར་མང་པོ་ཡོད་ ཟེད། བོད་མི་མང་པོ་ལྗོངས་ལྗོངས་ལ་གཞིས་ཆགས་ ཁག་ནང་ལ་ཡོད་ཟེད། དེ་ནས་རྒྱ་གར་ས་གནས་ ལོ་རེ་ས་ ལ་ས་མ་ སྤོམ་དེ་ལ་ རྩོམ་གྱིང་ ཀ་ ལྷོ་རྒྱལ་ སི་མ་ལ་ མ་སུ་རེ་ ར་ཆི་ཡུར་ ར་རམ་ ས་ལ་བཅས་ས་ཆ་ཁག་མང་པོར་བོད་མིའི་གཞིས་ སྐྱར་ཡོད་ཟེད།།</p>	<p>There are many Tibetan communities in India. Many Tibetans are in settlements in South India. Then, there are Tibetan communities in many places in India such as Orissa, Bomdila, Darjeeling, Kalimpong, Simla, Musoorie, Rajpur, and Dharamsala.</p>
<p>Mary</p>	<p>སྤྱི་ལའི་ལ་བོད་པའི་གཞིས་སྐྱར་ཡོད་མ་ཟེད་པས།།</p>	<p>Isn't there a Tibetan community in Delhi?</p>
<p>བསྟན་འཛིན་</p>	<p>ཡོད་ཟེད། སྤྱི་ལའི་ལ་བོད་པ་འགའ་ཤེས་ཡོད་ཟེད། ཁོང་ཚོ་མང་ཆེ་བ་སྤྱི་ལའི་རྩེང་པར་སྤོང་གྱི་ཡོད་ཟེད།།</p>	<p>Yes there are quite a few Tibetans in Delhi. Most of them live in old Delhi.</p>
<p>Paul</p>	<p>ལ་ནི། བོད་པའི་བཅའ་བྱུང་གཞུང་ག་པ་ཡོད་ཟེད།།</p>	<p>Where is the Tibetan refugee government then?</p>
<p>Mary</p>	<p>དེ་ཕལ་ཆེར་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ག་པ་བཞུགས་ཡོད་ ནའི་དེར་ཡོད་གྱི་ཟེད། རེད་པ་བཏུ་གིས་ལགས།།</p>	<p>It must probably be wherever the Dalai Lama resides. Isn't that right Dën-dzîn la?</p>
<p>བསྟན་འཛིན་</p>	<p>དེ་ཟེད། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ར་རམ་ས་ལར་ བཞུགས་གྱི་ཡོད་ཟེད།</p>	<p>That's right. The Dalai Lama resides in Dharamsala.</p>

<p>Paul</p>	<p>དེ་རམ་ས་ལ་ག་པར་ཡོད་ཅིང། སྤྱི་ལི་ནས་ཐག་ རིང་པོ་ཅིང་པས།།</p>	<p>Where is Dharamsala? Is it far from Delhi?</p>
<p>བསྟན་འཛིན་</p>	<p>སྤྱི་ལི་ནས་ཐག་རིང་པོ་ཞི་དྲག་མ་ཅིང། སྤྱི་ལི་ནས་ བྱང་ཕྱོགས་ལ་མི་ལི་སུམ་བརྒྱ་ཡས་མས་ཤིག་འགྲོ་ དགོས་ཅིང། སྤྱི་ལི་ནས་ལ་འགྲོ་ན་ཆུ་ཚོད་ ༡༢ ཙམ་ འགོར་གྱི་ཅིང།།</p>	<p>It is not very far from Delhi. You have to go about three hundred miles north of Delhi. If you go by bus, it takes about twelve hours.</p>
<p>Paul</p>	<p>སྤྱི་ལི་ནས་རི་ལི་ཡོད་མ་ཅིང་པས།།</p>	<p>Isn't there a train from Delhi?</p>
<p>བསྟན་འཛིན་</p>	<p>རི་ལི་ཡོད་ཅིང་ལྷོ་ལ་ཤར་རྒྱག་ཡོད་མ་ཅིང། རི་ལི་ འགྲོ་ན་སྤྱི་ཐོག་ཀོར་བབས་ དེ་ནས་ཡང་ན་སྤྱི་སི་ དང་དེ་མིན་ན་“taxi”ནང་ལ་འགྲོ་དགོས་ཅིང། རི་ ལི་དེ་ལྗེ་མུར་འགྲོ་མཁན་དེ་ཅིང། སྤྱི་ཐོག་ཀོར་ནས་ དེ་རམ་ས་ལ་ར་འགྲོ་མཁན་སྤྱི་སི་མང་པོ་ཡོད་ཅིང། ཕལ་ཆེར་ཆུ་ཚོད་རི་ར་ལ་རི་རི་ཡོང་བ་ཡོད། འགྲོ་ལུན་ཆུ་ཚོད་གསུམ་ཙམ་ཡིན་པ་ཡོད། ཡིན་ ནའི་བྱིད་རང་གཉིས་སྟབས་བདེ་བ་བྱིད་ཀྱི་ཡིན་ན་ དེང་སང་སྤྱི་ལི་ནས་དེ་རམ་ས་ལ་ར་གནམ་གྲུ་ཡོད་ ཅིང་ཟེར་གྱི་འདུག། གནམ་གྲུ་དེ་སྤྱི་སྤྱི་ལི་ཟེར་མཁན་ གྱི་ས་ཆ་དེར་བབས་ཀྱི་ཅིང། དེ་ནས་དེ་རམ་ས་ལ་ ཐག་ཉེ་པོ་ཞི་དྲག་ཅིང། མོ་ཀྱ་བཞོན་ན་ཆུ་ཚོད་ གཅིག་ལྷག་འགོར་གྱི་མ་ཅིང་ཟེར་གྱི་འདུག།</p>	<p>There is a train, but it's not direct. If you go by train, you get off at Patankot, and then you have to take either a bus or a taxi. The train is the one that goes to Jammu. From Patankot there are many buses going to Dharamsala. There is one almost every hour. The trip is about three hours. But, if you want to do it a little more easily, I've heard that nowadays there is a flight from Delhi to Dharamsala. The plane lands at a place called "Gagal". From there Dharamsala is very close. I've heard it takes less than an hour by car.</p>
<p>Paul</p>	<p>གནམ་གྲུ་དེ་གྱི་ཀ་སི་དེ་འདི་པ་ནས་ཉེ་ཕྱེད་ཀྱི་ཅིང་ པས། དེ་དང་གནམ་གྲུ་དེ་ཉིན་ལྷ་ར་ཡོད་པ་ཡིན་ན།།</p>	<p>Can one buy that plane ticket from here? And, does the plane go every day?</p>

<p>བསྐྱོན་འཛིན་</p>	<p>ང་ར་གསལ་པོ་བཤད་ཡག་མིད། ན་ནིང་ང་ར་རམ་ས་ལ་ར་འགོ་དུས་གནམ་གྱི་དེ་མིན་འདུག དེ་དེ་ལམ་ཉེ་ཆར་འགོ་བཙུགས་འགོ་རེད། ངས་གོ་ཡེ་ལ་གནམ་གྱི་དེ་རྒྱ་གར་ནང་ཁྲུལ་འགོ་མཁན་གྱི་ཨིན་རྒྱི་ཡན་ཨི་ཡར་ལ་ཨིན་སི་ཁོངས་གཏོགས་མ་རེད་ཟེར་གྱི་འདུག གནམ་གྱི་རྒྱུང་བ་དེའི་གྲས་རེད་ཟེར་གྱི་འདུག ཡིན་ནའི་ཁྱིད་རང་གཉིས་རྒྱ་གར་གྱི་གནམ་གྱི་ལས་ཁུངས་ལ་བཀའ་འདྲི་གནང་དང་།</p>	<p>I don't know for sure. Last year when I went to Dharamsala, there was no flight. it has just started recently. From what I've heard, it doesn't belong to the domestic India airline, Indian Airlines. They say it is one of those small planes. In any case, why don't you ask at the office of the Indian airline.</p>
<p>Mary</p>	<p>ཕོ་ལ། ང་གཉིས་གནམ་གྱི་མ་བཞོན་གོ་མོ་ཀྱའི་ནང་ལ་འགོ། ས་ཐོག་ནས་འགོ་ན་འགོ་སོང་ཡང་རྒྱུང་གི་རེད་ལ་སྤང་བ་ཡང་སྐྱིབས་ཀྱི་རེད།</p>	<p>Paul, let's not go by plane. Let's go by car. By land, it is cheaper and also more interesting.</p>
<p>བསྐྱོན་འཛིན་</p>	<p>དེ་བདེན་པ་རེད། ས་ཐོག་ནས་འགོ་ན་ལམ་ཁར་རྒྱ་གར་གྲོང་གསེབ་མང་པོ་མཐོང་གི་རེད། ལྷག་པར་དུ་ར་རམ་ས་ལ་མ་སྐྱིབས་ཅམ་གོང་ལ་མཐོན་པོ་གཅིག་འཛགས་དགོས་རེད། དེ་དུས་མོ་ཀྱའི་སྒྲིལ་ནས་བལྟས་ན་ལྷད་མོ་ཆེན་པོ་ཞི་དུག་ཡོད་རེད། དེའི་སྤང་ལ་གཅིག་བྱས་ན་མོ་ཀྱའི་ནང་ལ་བོད་སྐད་ཐོག་སྐད་ཆ་བཤད་རོགས་བོད་པ་གཅིག་ཐུག་ཡོང་།</p>	<p>That's true. By land you will see many Indian villages along the way. In particular, just before you get to Dharamsala, the climb is quite steep. At that time, if you look out the window, there is a beautiful view. In addition, you might on the bus perhaps meet a Tibetan to chat with in Tibetan.</p>
<p>Mary</p>	<p>ར་རམ་ས་ལ་ར་རྒྱལ་བ་རེན་པོ་ཆའི་པོ་བྲང་དང་བོད་བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་མ་གཏོགས་གཞན་བལྟ་ཡག་ལ་ཆེ་བ་ག་རེ་ག་རེ་ཡོད་རེད།</p>	<p>In Dharamsala, apart from the Dalai Lama's residence and the offices of the Tibetan refugee government, what else is there that is important to see?</p>

<p>བསྟན་འཛིན་</p>	<p>ད་རམ་ས་ལ་ལ་གལ་ཆེ་བ་བོད་ཕྱུག་ཁྱིམ་མིའི་སློབ་གྲྭ་དེ་ག་ནང་བཞུགས་ཤིང་། རིག་སྐྱོན་གར་ཚོགས་པ་རིག་ལམ་སློབ་གྲྭ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟར་ཚང་པོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ཆེན་མོ་བཅས་ཡོད་ཅིང་། བྱིད་རང་གཉེས་ཐུགས་སྒྲུང་ཡོད་ན་དཔེ་མཛོད་ཁང་ལ་ཕྱི་རྒྱུ་བ་ཚོར་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་། རིག་གཞུང་ནང་ཆོས་བཅས་སློབ་གྱི་ཡོད་ཅིང་།</p>	<p>Important places in Dharamsala are the Tibetan Children’s Village School, the Tibetan Institute for Performing Arts, the Institute for Dialectic Studies, Namgyal Monastery, the Library of Tibetan Works and Archives. If you two are interested, at the Library, there are classes for foreigners on Tibetan language, culture, and Buddhism</p>
<p>Mary</p>	<p>ཨ་ལས། རེད་པས། བྱས་ནང་གཉེས་ད་རམ་ས་ལ་རངས་པར་དུ་འགྲོ་གི་ཡིན།</p>	<p>Is that so? In that case, we’ll definitely go to Dharamsala.</p>
<p>Paul</p>	<p>མི་རེ། དང་གཉེས་དགོངས་པ་ལུ་གས།</p>	<p>Mary, shall we go now? (excuse ourselves)</p>
<p>Mary</p>	<p>ཨ་ལས། ངས་བཀའ་འདྲི་ལུ་ཡ་གཅིག་ལས་ཤག་ད་རམ་ས་ལ་ར་བོད་མིའི་གཞིས་སྐྱར་ཡོད་སའི་ས་ཆ་དེ་ལ་ག་རེ་ཟེར་གྱི་ཡོད་ཅིང་།</p>	<p>Oh, I forgot to ask one question. What is the name of the area in Dharamsala where the Tibetan community is found?</p>
<p>བསྟན་འཛིན་</p>	<p>མོ་ལོ་ལྷན་ཇི་ཟེར་གྱི་ཡོད་ཅིང་། ཨ་ལས་བྱིད་རང་གཉེས་རྒྱ་གར་ལ་མ་ཐེབས་གོང་ལ་ང་གཅིག་ཐུག་གནང་གས། ངར་ད་རམ་ས་ལ་ལ་ཡི་གེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་བསྐྱར་རྒྱུ་ཡོད། བྱིད་རང་གཉེས་རྒྱུ་ཐུག་གྱི་རེད་པ།</p>	<p>It is called MacLeod Ganj. Oh, before you two go to India, would you come see me. I have a very important letter to send to Dharamsala. You’ll be able to take it, won’t you?</p>
<p>Paul and Mary</p>	<p>ལགས་ཡིན་དང་ཡིན། ཐུགས་ཇི་ཆེ། མགོགས་པོ་མཇུག་ཡོང་།</p>	<p>Yes, of course. Thank you. See you soon.</p>